

3. veiðileyfi og aflaheimildir

3.1 Veiðileyfi

Í lögum um stjórn fiskveiða er kveðið á um að skip þurfi almennt veiðileyfi eigi því að vera heimilt að stunda veiðar í atvinnuskyni við Ísland. Almenn veiðileyfi eru tvenns konar, veiðileyfi með aflamarki og veiðileyfi með krókaafلامarki. Auk almenns veiðileyfis eru gefin út sérveiðileyfi á skip fyrir tiltekna veiðar sem óheimilt er að stunda nema með sérleyfi. Á þetta t.d. við um veiðar á flestum deilistofnum, veiðar með dragnót og veiðar á grásleppu. Í örfáum tilvikum eru veiðar háðar sérstöku leyfi Fiskistofu án þess að skilyrt sé að skip hafi almennt veiðileyfi. Þetta á t.d. við um frístundaveiðileyfi, veiðar á tegundum sem einungis veiðast utan íslenskrar lögsögu og strandveiðar.

Tafla 3.1 sýnir fjölda almennra leyfa til veiða í atvinnuskyni. Þar má sjá að fækkað hefur leyfum til veiða með

aflamarki sem og leyfum til veiða með krókaafلامarki. Nokkur almenn veiðileyfi voru felld niður þar sem skip höfðu ekki stundað veiðar undanfarandi 12 mánuði. auk þess sem 23 skip voru flutt úr aflamarkskerfinu yfir í krókaafلامarkskerfið og 10 skip flutt frá krókaafلامarkskerfinu. Þá er nokkuð um að bátar sem eingöngu hafa haft leyfi til strandveiða hafi á árinu einnig fengið almennt leyfi til veiða í krókaafلامarki. Heildarfjöldi leyfa er því nokkru minni nú en á fyrra ári. Almennu veiðileyfin eru samtals 1.148 en fiskveiðiárið 2017/2018 voru þau 1.177. Heildarfjöldi sérveiðileyfa kemur fram í töflu 3.2. Þar má sjá að grásleppuveiðileyfum er aftur að fjölga lítillega. Árið 2019 voru gefin út 250 leyfi en þau voru 221 árið 2018. Einnig fjölgaði strandveiðileyfum árið 2019, 629 strandveiðileyfi samanborið við 557 árið 2018. Engin makrílveiðileyfi voru gefin út árið 2019 en á sama tíma var makrillinn hlutdeildarsettur.

3.1 Fjöldi almennra veiðileyfa

Fiskveiðiár:	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Aflamarksskip	428	401	400	377	353
Krókaafلامarksbátar	892	861	844	800	795
Alls fjöldi leyfa til veiða í atvinnuskyni	1.320	1.262	1.244	1.177	1.148

3.2 Tegundir og fjöldi sérveiðileyfa

Fiskveiðiár:	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Grásleppuveiðileyfi	324	243	259	221	250
Rauðmagaveiðileyfi krókabáta	16	10	7	3	2
Dragnótaveiðileyfi	53	47	51	50	48
Innfjarðarækjuveiðileyfi	17	19	11		
Ígulkeraveiðileyfi	5	5	5	5	5
Strandveiðileyfi	641	670	607	557	629
Frístundaveiðileyfi án aflaheimilda	2	1	12	11	12
Frístundaveiðileyfi með aflaheimildum	42	40	39	39	37
Leyfi til sæbjúgnaveiða	7	11	15	12	11
Síldveiðar með vörpu	18	22	19		
Úthafskarfaveiðileyfi á Reykjanes hrygg	6	6	5	4	3
Rækjuveiðar í Barentshafi	1	1			
Veiðar á djúpsjávartegundum á veiðsvæði NEAFC	1				
Rækjuveiðileyfi á Flæmingjagrunni			1		
Leyfi til veiða úr norsk-ísl. síldarstofnunum	20	18	21	19	16
Gullaxveiðileyfi	21	15	19		
Kolmunnaveiðileyfi	22	15	20	20	18
Makrílveiðar	173	131	107	74	
Þorskveiðar í norski lögsögu	9	8	9	9	8
Þorskveiðar í rússneski lögsögu	7	8	7	4	6
Túnfiskveiðileyfi með línu	1	1	1		
Túnfiskveiðileyfi með sjóstöng	3				
Beitukóngsveiðileyfi	5	6	4	3	2
Krabbaveiðar í Faxaflóa	3	5	3	3	
Krabbaveiðar					3
Veiðar á kúfiskel	1	1	2	6	2
Fjöldi sérveiðileyfa	1.398	1.283	1.224	1.040	1.052

3.3 Fjöldi veiðileyfa erlendra skipa í íslenski lögsögu

Tegund veiðileyfis	2015	2016	2017	2018	2019
Kolmunnaveiðileyfi	11	11	14	12	13
Loðnuveiðileyfi	82	82	83	82	83
Línu- og handfæraveiðileyfi	24	23	25	22	23
Leyfi til veiða úr norsk-íslenska síldarstofninum	12	12		14	15
Fjöldi veiðileyfa erlendra skipa	129	128	122	130	51

3.2 Aflaheimildir

Ráðherra sjávarútvegsmála ákveður ár hvert leyfilegan heildarafla kvótabundinna tegunda. Á grundvelli þeirrar ákvörðunar úthlutar Fiskistofa aflamarki til einstakra skipa í samræmi við aflahlutdeild skips. Áður en til úthlutunar kemur er ákveðið hlutfall dregið af leyfilegum heildarafla hverrar kvótabundinnar tegundar. Hlutfallið var 5,3% fyrir fiskveiðiárið 2018/2019 eins og árið á undan. Þeim aflaheimildum sem eftir standa í þorski, ýsu, ufsa, steinbít, gullkarfa, keilu og löngu er ráðstafað til sérstakra úthlutana, s.s. byggðakvóta, strandveiða og skel- og rækjubóta. Úthlutanir af þessu tagi má sjá í töflu 3.4. Aðrar tegundir, eða það sem umfram er, eru boðnar útgerðum í skiptum fyrir þorsk, ýsu, ufsa og steinbít. Skiptin fara fram á tilboðsmarkaði Fiskistofu sem almennt er haldinn í upphafi hvers mánaðar.

Aflamark

Á heimasíðu Fiskistofu má sjá upplýsingar um heildaraflamark hvers fiskveiðiárs frá fiskveiðiarinu 2000/2001. Þorskafla til aflamarks á Íslandsmiðum fiskveiðiárið 2018/2019 var rúmlega 209 þúsund tonn og aflamarkið nam samtals rúmlega 213,8 þúsund tonnum. Rúm 23,5 tonn voru nýtt til tegundatilfærslu og voru rúmlega 4.500 tonn af heimildum af þorski flutt til næsta fiskveiðiárs

Flutningur aflaheimilda

Nokkuð er um að aflaheimildir, aflamark og aflahlutdeildir séu fluttar á milli skipa. Í fyrra tók Fiskistofa í notkun rafrænt millifærslukerfi sem gerir útgerðum kleift að millifæra aflamark milli eigin skipa sem og til skipa óskyldra aðila. Innleiðing gekk vel og fer nú stór hluti millifærslanna fram rafrænt. Fiskistofa annast ávallt flutning aflahlutdeilda og jókst fjöldi tilkynninga samanborðið við síðasta ár. Þetta má sjá í töflu 3.5 sem sýnir fjölda tilkynninga um flutning aflahlutdeilda og aflamarks. Í töflunni má sjá upplýsingar um heildar fjölda millifærslna á aflamarki milli skipa, fjölda rafrænna millifærslna milli eigin skipa útgerðar og flutning aflamarks þar sem eigendur skipta til baka þeim 5,3% sem haldið var frá við úthlutun. Enn fremur sýnir taflan fjölda millifærslna þar sem aflamark var flutt úr króka-aflamarkskerfinu yfir í aflamarkskerfið í jöfnum skiptum.

Í töflu 3.6 eru upplýsingar um flutning aflahlutdeilda milli fiskiskipa sl. fimm fiskveiðiár. Vakin er athygli á að þetta eru veltutölur sem þýðir að sömu aflahlutdeildir eru taldar í hvert skipti sem þær eru fluttar enda þótt þær séu fluttar milli skipa oft en einu sinni. Þarna má sjá að flutningur aflahlutdeilda í flestum tegundum er sambærilegur og á fyrra ári.

Þá koma fram í töflu 3.7 sundurliðaðar upplýsingar um flutning aflamarks á fiskveiðiarinu 2018/2019.

3.4 Viðbótarúthlutanir skv. lögum nr. 116/2006

Fiskveiðiár:	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Rannsóknnaafli skv. 1. mgr. 3. gr. laga nr. 116/2006	3.033	2.631	3.098	3.486	3.030
Byggðakvóti skv. 2. tl. 1. mgr. 10. gr. laga nr. 116/2006	6.281	5.523	4.344	5.331	6.324
Byggðastofnunnarkvóti skv. 10. gr. a laga nr. 116/2006	2.386	3.350	4.292	4.521	5.395
Rækjubætur skv. 1. tl. 1. mgr. 10. gr. laga nr. 116/2006	687	601	586	859	1.008
Skelbætur skv. 1. tl. 1. mgr. 10. gr. laga nr. 116/2006	983	983	983	1.183	983
Þorskeldi skv. bráðabirgðaákvæði nr. I við lög nr. 116/2006	61	32	28		
Frístundakvóti skv. bráðab. ákvæði IX við lög nr. 116/2006	132	213	216	199	239
Sumargotssíld skv. bráðab. ákvæði VIII við lög nr. 116/2006	11		2		
Makrill skv. 10. gr. b laga nr. 116/2006				847	
Samtals:	11.188	13.333	13.549	15.579	17.826

Magn í þorsgildistonnum

3.5 Fjöldi tilkynninga um flutning aflaheimilda

Fiskveiðiár:	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Aflahlutdeildir	258	206	208	247	314
Aflamark	9.295	9.339	7.875	8.538	7.244
þar af flutt rafrænt	2.440	3.067	2.529	5.350	5.109
þar af flutt vegna skerðinga	213	225	127	118	82
þar af jöfn skipti milli aflamarks og krókakerfis	165	119	114	97	59
Tilkynningar alls:	9.553	9.545	8.083	8.785	7.558

3.6 Flutningur hlutdeilda milli skipa

Fiskveiðiár:	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Þorskur	8,7%	11,5%	26,8%	23,2%	16,3%
Ýsa	10,2%	13,0%	24,6%	20,9%	24,9%
Ufsi	5,9%	12,2%	25,2%	22,3%	17,5%
Gullkarfi	4,6%	5,8%	26,4%	25,9%	26,6%
Djúpkarfi	1,1%	3,8%	39,6%	36,7%	50,6%
Litli karfi	0,1%	0,0%	6,2%	45,9%	62,6%
Langa	6,6%	12,5%	13,6%	26,3%	19,0%
Blálanga	2,7%	9,4%	4,1%	19,9%	10,5%
Keila	4,8%	13,7%	6,8%	23,7%	14,5%
Steinbítur	11,5%	18,7%	15,6%	37,5%	26,8%
Hlýri				14,6%	
Skötuselur	5,4%	10,2%	8,4%	13,1%	19,5%
Gulllax	0,0%	0,5%	26,6%	46,8%	22,9%
Grálúða	0,2%	4,5%	40,0%	23,2%	54,0%
Skarkoli	10,8%	8,3%	12,6%	17,1%	41,0%
Þykkvalúra	9,1%	9,6%	15,5%	17,2%	26,4%
Langlúra	6,3%	21,2%	16,0%	11,5%	6,9%
Sandkoli	12,6%	14,8%	14,8%	14,0%	9,0%
Skráplúra	4,0%	20,4%	7,0%	12,0%	15,1%
Síld	8,5%	31,5%			25,5%
Loðna	22,9%	41,8%	5,3%	4,8%	34,9%
Humar		12,4%	5,9%	0,0%	
Úthafsækja	39,9%	25,6%	34,0%	12,5%	31,9%
Arnarfjarðarrækja		25,0%		75,0%	
Húnaflóarrækja	17,8%	12,0%		4,4%	4,4%
Rækja í Ísafjarðardjúpi	0,4%	15,8%	13,7%	27,5%	30,6%
Skagafjarðarrækja		25,0%		12,5%	31,3%
Öxarfjarðarrækja	50,0%	50,0%			
Skjálfandarækja	33,3%				
Rækja í Breiðafirði					100,0%
Snæfellsnesrækja	39,9%	29,7%	35,6%	15,5%	36,6%
Eldeyjarrækja		15,4%	7,7%	23,1%	23,1%
Arnarfjarðarskel		20,0%		80,0%	
Breiðafjarðarskel	40,7%	4,3%	74,7%		24,8%
Húnaflóaskel	62,5%		50,0%		
Skel í Ísafjarðardjúpi					
Úthafskarfi		9,0%	32,2%	37,0%	19,1%
Kolmunni	57,0%	1,8%	19,2%		36,2%
Makrill					34,1%
Norsk-íslensk síld	42,2%	12,2%	4,3%		48,4%
Flæmingjarækja	6,3%	6,7%	36,6%		
Þorskur – norsk lögsaga	4,3%	6,9%	38,1%	27,6%	9,4%
Þorskur – rússnesk lögsaga	10,4%	6,9%	44,2%	32,4%	9,4%

Hlutfall af heildarafhlutdeild. Um veltutölur er að ræða.

3.7 Heildarflutningur aflamarks milli fiskiskipa

Fisktegund:	Millifært			2018/2019 Samtals	Fiskveiðirárið 2017/2018 Samtals2	Fiskveiðirárið 2016/2017 Samtals2
	Milli skipa í eigu sama aðila	Milli skipa í eigu mismunandi aðila	Jöfn skipti milli aflamarks og krókaflamarks			
Porskur	36.708	59.068	1.942	97.717	115.041	91.444
Ýsa	15.587	21.243	1.870	38.700	32.038	28.692
Ufsi	22.539	26.445	35	49.019	45.077	34.495
Karfi/gullkarfi	14.365	6.676		21.041	28.802	24.282
Langa	1.709	1.857	52	3.619	5.310	5.101
Blálanga	484	122		606	850	664
Keila	1.017	938		1.956	2.070	1.182
Steinbítur	3.865	5.541	67	9.473	9.151	10.275
Hlýri	248	183		431	0	0
Skötuselur	347	365		712	845	718
Gulllax	4.393	1.619		6.012	6.568	3.853
Grálúða	5.546	9.696		15.242	16.443	13.468
Skarkoli	3.244	4.454		7.698	7.506	5.788
Þykkvalúra	787	954		1.741	1.308	989
Langlúra	679	572		1.250	951	1.177
Sandkoli	209	221		431	379	469
Skrápflúra				0	1	0
Síld	8.651	11.942		20.593	18.309	19.538
Loðna				0	32.275	54.176
Kolmunn	51.232	50.572		101.804	107.942	106.383
Makrill	34.498	45.770		80.267	0	0
Norsk-íslensk síld	28.545	9.503		38.048	15.759	17.592
Humar	233	4		237	320	288
Úthafsækja	2.360	1.505		3.865	3.348	2.884
Þorskur - NL	2.084	1.502		3.585	3.737	3.488
Þorskur - RU	322	1.989		2.310	2.409	3.519
Ýsa - meðafli - RU	25	163		189	191	315
Arnarfjarðarrækja		34		34	18	62
Rækja í Djúpi	282	69		351	253	208
Rækja við Snæfellsnes	91	72		163	461	643
Litli karfi	321	136		456	285	544
Úthafskarfi innan		1.294		1.294	1.001	1.546
Djúpkarfi	12.057	3.109		15.166	14.341	12.851

Ofangreindar tölur miðast við lestir og slægðan fisk þar sem það á við. Um veltutölur er að ræða.

3.8 Aflamarksskipti á tilboðsmarkaði (tonn)

Tegund	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Þorskur	-8.008	-8.338	-6.934
Ýsa	-755	-762	0
Ufsi	-196	0	321
Karfi/gullkarfi	805	489	547
Blálanga	48	52	43
Steinbítur	-308	0	0
Hlýri	0	0	42
Skötuselur	74	85	61
Gulllax	171	192	153
Grálúða	1.748	1.722	1.572
Skarkoli	239	239	275
Þykkvalúra	74	92	118
Langlúra	26	29	29
Sandkoli	5	5	6
Síld	601	472	280
Loðna	1.766	1.278	0
Kolmunni	1.124	1.553	1.022
Makrill	1.875	1.857	1.635
Norsk-íslensk síld	1.037	883	866
Humar	130	152	0
Úthafsækja	332	329	363
Þorskur - NL	364	317	296
Þorskur - RU	228	198	185
Arnarfjarðarrækja	11	0	9
Rækja í Djúpi	32	17	29
Rækja við Snæfellsnes	60	32	24
Litli karfi	25	34	27
Úthafskarfi innan	112	89	70
Djúpkarfi	582	500	586
Innheimt á tilboðsmarkaði í ÞÍG	9.267	9.100	6.934
Útdeilt á tilboðsmarkaði í ÞÍG	11.472	10.615	8.562
Halli í skiptum á tilboðsmarkaði í ÞÍG	-2.205	-1.515	-1.628
Hlutfallslegur halli í skiptunum	19%	14%	19%

